

Holger K. Niensens tale ved Socialistisk Folkpartis landsmøde

Taler

Holger K. Nielsen
Partiformand for Socialistisk
Folkeparti

Dato

12. maj 2001

Sted

Fredericia

Vi er socialister og vi vil solidariteten. Som politisk parti bliver vi dagligt mødt med spørgsmål, vi skal forholde os til, problemer vi skal løse. Vore svar er til enhver tid de solidariske svar. Når vi skal vælge retning, vælger vi den solidariske vej.

Der ligger i vort grundlag og livssyn en vision om fællesskab og lighed. Økonomisk lighed. Lige muligheder for livsudfoldelse. Lige muligheder på arbejdsmarkedet.

For os er solidariteten udelelig.

Der er kræfter i Danmark, for hvem solidariteten skal begrænses til etniske danskere. Mennesker med en anden hudfarve og med en anden etnisk baggrund skal bagtales og trampes på. Den begrænsede form for solidaritet er ikke vores solidaritet og må aldrig blive vores solidaritet. Vi bygger på den fundamentale tanke, at alle mennesker er født lige, skal have lige muligheder. Og vi vil til enhver tid – i ord og i handling – bekæmpe enhver tendens til racisme og diskrimination af etniske minoriteter.

Der er kræfter, for hvem solidariteten ikke skal udstrækkes til den verden der ligger udenfor Danmarks grænser. De borgerlige partier, som angler efter regeringsmagten, satser helt bevidst på at finansiere deres skattepolitik med besparelser i u-landsbistanden. Velstillede danskere i whisky-bæltet skal have skattelettelse, der betales af de fattigste i u-landene. Den form for solidaritet er ikke vores solidaritet og må aldrig blive vores solidaritet. Der ligger i vort grundlag en forpligtelse til at overskride national selvtilstrækkelighed til fordel for global ansvarlighed.

Solidariteten er udelelig og hele den globale udvikling viser, at den er nødvendig. For to uger siden offentliggjorde Verdensbanken en rapport, som viser at ca. 1,2 mia. mennesker må leve for under 1 dollar om dagen. I store dele af Afrika sker der dag for dag en forværring af situationen. 10 mio. børn dør hvert år, før de fylder 5 år – først og fremmest af sygdomme, som let kan kureres, hvis der ellers var penge til det. 113 mio. børn får ingen skolegang.

For to år siden offentliggjorde UNDP en rapport, som viser at de globale uligheder er blevet dramatisk forværret gennem de sidste 40 år. I 1960 var tjente de 20% rigeste i verden 30 gange så meget som de 20% fattigste i verden. I 1997 var dette tal steget til 74 gange så meget – dvs. mere end en fordobling af de globale indkomstforskelle.

Ifølge Verdensbanken koster de rige landes handelsbarrierer u-landene mindst 100 mia. dollars om året. Samtidig bruger den rige verden ca. 300 mia. dollars til subsidier af landbruget. Hvad ligger der i det her? Der ligger, at vi bruger astronomiske beløb på at støtte en fødevarerproduktion, der skaber så dårlige fødevarer, at det i mange tilfælde er livsfarligt at spise dem, som belaster de naturlige ressourcer på en helt uholdbar måde, som forurener farvandene med fiskedød til følge, som forurener grundvandet og den øvrige natur, som giver hånt om dyreetik i en produktionsform, som piner dyrene og som ligger langt fra en bæredygtig landbrugsproduktion.

Kritikken af landbrugets produktionsformer har naturligvis en national vinkel og her skal vi kritisere den hårdt, men vi skal samtidig sætte den op imod en global udvikling, hvor u-landene netop på grund af denne produktionsform fratages muligheden for at udvikle sig.

De store vestlige medicinalfirmaer bruger kynisk mennesker i Afrika som forsøgsdyr, når de tester nye produkter. Betalingen for denne umenneskelige praksis er en benhård linie omkring patentrettigheder. Profitterne skal ikke undermineres af billig kopimedisin, som eksempelvis kunne redde i millioner af AIDS-ramte. Så hellere en amoralsk retssag imod den sydafrikanske regering, som trodsede markedsløkket.

Mange u-lande befinder sig i en håbløs gældsforhold. Alle som selv har prøvet at være i en voldsom gæld kender situationen: ethvert forsøg på at komme

økonomisk på fode igen kvæles straks af kreditorer, som vil have deres penge. Resultatet bliver håbløshed og resignation. Den danske regering har udtrykt åbenhed i forhold til gældslettelse for u-landene, men forudsætter så, at det skal ske indenfor bistandsrammen. Det vil naturligvis være uacceptabelt fordi det vil være en overførsel af midler fra de fattige i u-landene til de store kreditorer. Gældslettelsen skal ske udover u-landsbistanden.

De vanvittige globale skævheder og det groteske misforhold mellem livsvilkårene for milliarder af fattige og forbruget hos langt færre rige kan godt skabe en håbløshed hos mange af os. Kan vi overhovedet gøre noget ved skævhederne? Er den såkaldte globalisering ikke en uafvendelig proces og er det ikke vidunderligt, at den kapitalistiske markedsøkonomi som en moderne Cæsar indtager hele verden.

Svaret er at alle samfundsforhold er menneskeskabte og som sådan er intet uafvendeligt. Så selvfølgelig kan der gøres noget.

Men svaret ligger ikke i at vi lukker os inde i nostalgi og national selvtilstrækkelighed. Den såkaldte globalisering har tæt forbindelse med den teknologiske udvikling og i princippet kan vi godt gå i gang med at smadre alle computere på samme måde som Taleban-militsen i Afghanistan smadrer alle mindelser om buddhistisk kultur eller som maoisterne i Albanien, som ville uddrive den kristne djævel ved at jævne kirkerne med jorden. Men helt ærligt, hvorfor skulle vi det?

Der er også store fordele både ved den nye teknologi og så det forhold, at mennesker her på jorden kan komme i tættere kontakt med hinanden.

Vort opgør skal være rettet imod den fortælling, som mange kredse forsøger at lancere i disse år: nemlig at udbredelsen af den kapitalistiske markedsøkonomi til hele verden er en vidunderlig proces, som er til gavn og glæde for alle mennesker og at den i øvrigt som sådan ikke kan stoppes.

Men her har man forregnet sig. Der er faktisk ved at opstå en folkelig protest imod denne udvikling. En del af protesten er reaktionær og udtryk for national selvtilstrækkelighed. Men andre dele er udtryk for en sund folkelig skepsis overfor en udvikling, som mange mennesker simpelthen finder forkert.

Sidstnævnte er kommet til udtryk i den såkaldte ATTAC-bevægelse, som nu også har slået rødder i Danmark. Det er mange år siden, at vi har kunnet være så opmuntrede over fremvæksten af en ny bevægelse. Især mange unge mennesker siger til sig selv og til hinanden, at nu er det nok! Vi finder det simpelthen forkasteligt, at goderne skal være så skævt fordelte her på kloden. Vi vil ikke være passive objekter i en global udvikling, hvor markedskræfterne og de store multinationale selskaber styrer tingene. Vi vil godt tage demokratiet alvorligt. Vi mener, at globaliseringen skal tjene menneskene i stedet for omvendt, hvor menneskene bliver marionetter for globaliseringen.

ATTAC-bevægelsen bygger på fire meget enkle krav. Nogle kalder kravene defensive og bevægelsen bagstræberisk. Nej, nej, nej. ATTAC- er et forsøg på at skabe et globalt civilt samfund som svar på de multinationale selskabers magt. Det er et instrument til at råbe magthaverne op: vi vil tages alvorligt, vi tager selv udviklingen alvorligt, vi vil gøre noget. Vi begynder at handle. I historisk lys er enhver forandring startet på denne måde - og derfor skal vi støtte ATTAC.

Det var heller ikke den nationale selvtilstrækkelighed, som lå bag vor kamp for ØMU'nej'et d. 28. september sidste år. Vi traf en klar beslutning på sidste års landsmøde. Vi gik ud med en kampagne, der har været vores bedste i mange år. Og ikke mindst vor indsats var baggrund for resultatet: at et klart flertal af danskerne stemte nej til dansk deltagelse i den fælles mønt.

Vor indsats var afgørende, men det var naturligvis ikke vort nej. Lige så lidt som det var højrefløjens nej. Det var befolkningens nej. Det var et flertal på 53%, som gav udtryk for, at den ikke ønskede at slå ind på en vej, som ville være et stort skridt i retning af et Europas forenede Stater. Det var ikke de snævre økonomiske, men de langsigtede politiske konsekvenser, befolkningen tog stilling til.

Ja-flertallet i Folketinget kørte de sædvanlige skræmmebilleder i stilling. Men argumenternes hulhed blev gennemskuet, og det tør antydes at udviklingen siden folkeafstemningen har været ét stort dementi af de dystre forudsigelser. Renten er ikke steget. Kronen kom ikke under pres. Dansk økonomi kører fortsat i højeste gear. Nu må det da være sidste gang, at alle disse useriøse økonomiske skræmmeargumenter køres i marken.

Vort nej til ØMU'en var ikke et nej til hverken Europa eller EU. Vi er fortsat

store tilhængere af EU's øst-udvidelse og det var derfor helt logisk, at vi januar besluttede at sige ja til Nice-traktaten. Vi blev her kritiseret af vore venner fra nej-bevægelserne, men vi står fast, for mener det. Vi er tilhængere af udvidelsen, fordi den er nøglen til skabelse af en ny sikkerhed i hele Europa.

Der er mange mennesker, som har stillet følgende spørgsmål: "Hvordan kan I sige nej til ØMU'en for så få måneder senere at sige ja til Nice-traktaten". "I må da snart finde ud af, om I er et ja-parti eller et nej-parti".

Vort svar er: "Jamen det kommer da for pokker an på, hvad det drejer sig om". Vi ved jo alle udmærket, at det ikke er alt i EU som er noget skidt. Vi ved også, at det ikke er alt, som er godt. Det er derfor meningsfyldt at sige nej til alt, ligesom det er meningsløst at sige ja til alt. Lad os dog komme ud af skyttegravene. Lad os få en diskussion, som er både kritisk og nuanceret.

Man kan ikke påstå, at vi har mange venner i EU-politikken. Faktisk har vi stort set kun fjender. Og ved I hvad: det har det godt med. Det skal vi være glade for. Det er udtryk for at, alle forholder sig til os. At vores EU-politik har betydning.

Vi sidder med nøglen til en dansk Europa-politik, som på den ene side har et bredere folkeligt fundament og på den anden side forholder sig aktivt til de europæiske problemer. Vi skal tage ØMU-nej'et alvorligt. Der var ikke tale om en uvidende eller vildført befolkningen. Flertallet mente deres nej og en erkendelse af det er en forudsætning for, at vi overhovedet kan komme videre. Men de danske undtagelser er ikke udtryk for, at vi skal lægge os fladt ned i passivitet. Det bliver ofte fremført, at undtagelserne betyder, at Danmark bliver en B-nation indenfor EU. Hvad er det for noget sludder. Ja, omkring ØMU'en er vi da – det ligger i sagens natur. Men det betyder da ikke, at vi på alle andre områder sættes udenfor.

Lad mig nævne tre områder, hvor en aktiv dansk indsats i EU er nødvendig:

Det første er hele det grønne område. Danmark har hele tiden været i front når det gælder om at styrke EU's miljøpolitik. Ikke mindst SF har presset på for denne offensive linie. Der er fortsat brug for, at Danmark er i front, når det gælder en miljøprofil på europæisk plan. På det punkt er vi et A-medlem og vi skal fortsat være et A-medlem.

Det andet er udvidelsen. Danmark har været i front med en aktiv politik omkring EU's udvidelse. Det er der bred konsensus om i Folketinget. Det er der bred opbakning til i befolkningen. Der er på det seneste opstået vanskeligheder fordi enkelte EU-lande er bange for at komme i klemme omkring EU's strukturfonde. Det er selvfølgelig uacceptabelt, at de østeuropæiske lande skal tages som gidsler i en intern EU-diskussion. Vi skal derfor fastholde perspektivet i udvidelsen, men også åbne overfor at løse problemer, som måtte opstå – om det så er hos os eller de østeuropæiske lande. Vi skal derfor også være åbne overfor en mere social fordeling af strukturfondsmidlerne.

Det tredje er udviklingen af en europæisk udenrigs-og sikkerhedspolitik. Men den nye amerikanske administration ser vi en stigende tendens til at USA blæser på internationale aftaler, som vi så det med Kyoto-aftalen. USA ønsker aktivt rollen som global politibetjent, hvor det primært drejer sig om at fremme amerikanske interesser. Det er fuldstændig uacceptabelt.

Ikke mindst i Mellemøsten er der behov for et europæiske modspil. Det er ikke mindst støtten fra USA, der har gjort det muligt for Israel at køre en fortsat undertrykkelse af palæstinenserne. Det hele er blevet betragteligt forværret efter det israelske valg. Med krigsforbryderen Sharon i spidsen har Israel indledt en offensiv, der skal knægte alle forsøg på at skabe en levedygtig palæstinensisk stat. Militær vold, chikaner, udsultning af selvstyreområderne er blevet en del af dagens orden. Israel fastholder sin ulovlige bosættelsespolitik, som umuliggør en løsning på konflikten.

Det er selvsagt uholdbart, når fanatiske palæstinensiske grupper laver terrorhandlinger imod civile israelere. Terrorisme i alle afskygninger skal vi tage afstand fra. Og vi skal kritisere det manglende demokrati i de palæstinensiske områder. Men det er og bliver den aggressive israelske undertrykkelse af den palæstinensiske befolkning og Israels manglende vilje til at anerkende palæstinenserne legitime rettigheder, som er kernen i konflikten.

Vi skal lægge et større pres på Israel. I associeringsaftalen mellem EU og Israel er der direkte krav om overholdelse af menneskerettigheder. Var det ikke en ide at tage den aftale på ordet og sige til Israel: ”nu må I leve op til aftalen eller vi opsiger den og indleder af en økonomisk boykot af jer”.

Den israelske aggression må stoppes. Palæstinenserne må have den levedygtige

stat, de som alle andre folk har ret til. Vi skal udtrykke vore klare solidaritet med PLO og palæstinenserne kamp.

Den amerikanske arrogance kommer også til udtryk i planerne om et nyt missilskjold – det såkaldte NMD-projekt. Missilforsvaret er i klar modstrid med den såkaldte ABM-traktat, der siden 1972 har været en afgørende krumtap i forsøgene på at lægge en dæmper på rustningskapløbet. NMD-projektet har mødt kraftige reaktioner fra bl.a. Rusland og Kina og der er almindelig enighed om, at planerne vil skabe en ny oprustning, som vil omfatte Kina og som en konsekvens heraf formentlig også Indien og Pakistan. Der vil blive sat en kædereaktion i gang.

Der er ingen rationelle sikkerhedspolitiske argumenter bag de amerikanske planer. Den formelle begrundelse er en bekymring for, hvad såkaldte ”slyngelstater” kan finde på. Den bekymring er for så vidt reel nok – Saddam Hussein og hans åndsfæller andre steder i verden kan finde på mange ting. Men hvis de vil skade USA, vil det da være fuldstændig tåbeligt at affyre en upræcis raket over halvdelen af jordkloden vel vidende at USA vil svare igen med en atombombekapacitet, der kan udlette både Irak, Saddam Hussein selv og Nordkorea mange gange. Der findes i såfald langt mere effektive og billigere metoder, som enhver terrorist kan tale om.

Nej, formålet er, at USA vil undgå muligheden for politisk afpresning, som igen vil kunne svække rollen som global politibetjent. Og der ligger nogle meget stærke interesser fra den amerikanske våbenindustri i NMD-projektet.

USA vil have missilforsvaret igennem – og man er helt klart parat til at blæse på ABM-traktaten. Det er dødsensfarligt og der er her behov for en fælles europæisk protest overfor de amerikanske planer. Danmark er i en særlig situation, fordi Thule-radaren indgår i de amerikanske planer. Regeringen har indtil nu ikke sagt noget. ”Vi har endnu ikke fået nogen formel henvendelse”, lyder kommentaren. Jamen, debatten kører jo og hvis vi overhovedet skal påvirke amerikanerne, må vi altså sige vores mening. Så må vi sige, at ABM-traktaten skal fastholdes, så må vi sige at NMD-projektet er et vanvittigt projekt, som vil øge ustabiliteten og oprustningen i verden.

Der er ved at opstå protester rundt omkring i verden. Den række demokrater i den amerikanske kongres har vendt sig imod planerne. Greenpeace har indledt

en større kampagne. Stadig flere bliver klar over konsekvenserne. Også vi skal gå ud og aktivt kæmpe imod de amerikanske planer.

Vi står foran to vigtige valg. Et kommunalvalg, som finder sted i november og et folketingsvalg, som vi ikke kender tidspunktet på. Begge valg er vigtige og stiller store krav til hele vort parti.

Vi har gennem de seneste år fået en stærk placering i det kommunale billede, og det er hævet over enhver tvivl at de mange dygtige og aktive SF-kommunalpolitikere er en kolossal styrke for os - også landspolitisk. Det er jo ikke kun os, der jævnligt optræder i de landsdækkende medier, som befolkningen forholder sig til. Vælgerne møder jo i lige så høj grad SF gennem de lokale politikere, de kender og som sætter kød og blod bag SF som parti.

Vi har i flere kommuner fået borgmesterposter gennem et utraditionelt samarbejde udenom Socialdemokratiet. Kommunalpolitik kan ikke direkte sammenlignes med folketingspolitik - og jeg kan forsikre, at vi på intet tidspunkt hverken har overvejet eller vil overveje et tæt samarbejde med Anders Fogh Rasmussen! I kommunalpolitik er de ideologiske skillelinier ikke så skarpslebne som i Folketinget - der er simpelthen tradition for samarbejde på tværs af partiskel.

Vi skal alle steder sikre maksimal indflydelse for SF's politik, og hvis SF'erne lokalt vurderer at det sker bedst gennem et samarbejde udenom Socialdemokratiet, så har man min fulde støtte. Forudsætningen er naturligvis, at det politiske indhold er i orden - m.a.o. at målet rent faktisk har været at sikre maksimal SF-indflydelse.

I langt de fleste kommuner er det naturligt for os at arbejde sammen med Socialdemokratiet eller forskellige tværlister. Ligesom i Folketinget vil vi i de fleste tilfælde være i opposition til de borgerlige, men det er afgjort en positiv ting, at vi i andre kommuner er gået utraditionelt til værks med det klare formål at styrke SF's indflydelse.. Og jeg er fuldstændig overbevist om, at vi - bl.a. af den grund - efter kommunalvalget vil have endnu flere borgmesterposter end i øjeblikket.

Det må dog også understreges, at der er grænser for, hvor utraditionelt, vi kan samarbejde. Det vil efter min opfattelse være helt utænkeligt, at vi kan gå ind i et

tættere samarbejde med Dansk Folkeparti. Partiets hele holdning til mennesker med en anden etnisk baggrund er så menneskefjendsk og kynisk, at vi ikke skal arbejde sammen med det - heller ikke lokalt. Jeg ved godt, at partiet styres af en håndfuld kynikere på Christiansborg og at der lokalt godt kan sidde nogle enfoldige typer, som umiddelbart kan virke tilforladelige.

Men signalet ved et politisk samarbejde med Dansk Folkeparti - også lokalt - vil være helt forkert. Vi vil komme til at legitimere et parti, hvis menneskefjendske holdninger hverken kan eller skal legitimeres. Det er selvsagt utænkeligt, at vi kan indgå i valgforbund med Dansk Folkeparti og vi skal heller ikke indgå politiske aftaler omkring konstitueringerne.

Der er dømt valgkamp på Christiansborg. Det har der været længe, og det præger hele det politiske arbejde. I de sidste 3 måneder har Venstre-folkene udskrevet valg ca. 1 gang om ugen. Ja, de er så opsatte på at få det valg, at al sund fornuft er forduftet. De farer omkring som kvier der netop er sat på græs og vel ser de søde ud som de bisser rundt med halen i vejret, men ligesom kvierne er der ikke meget i dem. Politisk indhold har det været svært at få ud af dem – i stedet har vi hørt på den monomane snak om, at nu bliver valget nok snart udskrevet...

Men vi vil opfordre Nyrup til at tage det helt stille og roligt. Den borgerlige blok er inde i en klar svækkelse, men lad dog svaghederne folde sig fuldt ud. Det er i sidste ende politisk substans, som er afgørende for vælgerne og her står centrum-venstre-blokken langt stærkere. Med kommuneforhandlingerne og et finanslovsforlig kan vise befolkningen, at der på velfærdsområdet eksisterer klare forskelle mellem os og dem. Men så skal der også i kommuneforhandlingerne sikres reelle økonomiske muligheder for, at kommunerne kan løse opgaverne på en ordentlig måde. Hvad der ikke er tilfældet i dag.

Velfærdssamfundets fremtid skal være det afgørende tema i valgkampen. De borgerlige har forsøgt at lancere gamle travere om skattenedsættelser. De har en forestilling om at vælgerne kan fristes med den form for politik. Men danskerne er klogere end som så: det er manglerne i velfærdssamfundet som spiller en rolle for dem.

Mange er utrygge i forhold til fremtiden. Kan jeg blive passet på en ordentlig måde, når jeg bliver gammel? Vil jeg kunne få en ordentlig ældrebolig? Kan jeg

være sikker på, at mine børn får en ordentlig skolegang? Kan jeg blive behandlet, hvis jeg bliver syg? Vil jeg stadig kunne få understøttelse, hvis jeg bliver arbejdsløs? Der er tale om relevante spørgsmål, som alle er udtryk for én ting: at vi har forventninger til det danske velfærdssamfund. Når vi betaler så meget i skat, skal vi også have glæde af det, når vi har brug for det.

Hvis disse forventninger ikke opfyldes, vil resultatet blive, at mange vender ryggen til det solidariske velfærdssamfund for i stedet at forsikre sig eller direkte betale for ydelserne. Det er den udvikling, de borgerlige spekulerer i. De vil have et "forsikrings-Danmark", hvor det i sidste ende er pengepungen, som bestemmer om man skal have ydelser eller ej.

Tendensen er blevet forstærket gennem de senere år. Flere får private pensionsordninger, fordi de ikke tror, at det offentlige eller kollektive pensionssystem vil kunne give dem en tryk alderdom. Flere tegner private sygeforsikringer, fordi de ikke har tillid til at det offentlige sundhedssystem vil behandle dem ordentligt, hvis de får behov for det. Flere sender deres børn i private betalingskoler, fordi de ikke mener at folkeskolen giver deres børn en tilfredsstillende undervisning. Også efterlønsforliget trak i denne retning: efterlønnen er i dag i langt højere grad en forsikringsordning fremfor en solidarisk velfærdsydelse.

Hvis de borgerlige får magten efter valget, vil de sætte yderligere skub i udviklingen. Under det charmerende slogan "valgfrihed" vil de udvikle private sygehuse – til skade for det offentlige system. De vil trække i retning af et dagpengesystem, hvor A-kassekontingentet skal være afhængig af arbejdsløsheden på det pågældende område. De vil privatisere og udlicitere endnu mere. De vil trække i en retning, som er det modsatte af, hvad vi kender i det danske velfærdssystem.

Venstre og konservative vil koldt og kynisk bruge den yderste højrefløj som deres parlamentariske grundlag. De har allerede nu meddelt, at Dansk Folkepartis menneskefjendske holdninger skal bruges til at stramme udlændingelovgivningen. Allerede nu er der i Folketinget på en lang række områder opstået et tæt samarbejde V og K og så det yderste højre.

Kære venner: det her er vigtigt. Vi vil stå overfor nogle grundlæggende valg. Skal vi have et "forsikrings-Danmark" eller et "velfærds-Danmark"? Skal den

menneskeforagtede højrefløj have direkte indflydelse på dansk politik eller skal den fortsat placeres på sidelinien? Ingen må overhovedet være i tvivl om, hvor vi står i de valg. Ingen må være i tvivl om, at vi vil tage kampen op. Vi vil gå ind og slås for et solidarisk Danmark – for et ”velfærds-Danmark”, hvor solidaritet og social ansvarlighed er ledetråden for den politiske udvikling. Vi vil give vort positive bidrag til at forhindre, at de borgerlige overtager regeringsmagten. Det bliver opgaven.

Men skal den opgave lykkes, forudsætter det også et opgør med den teknokratiske tænkning, som i alt for stor grad har præget politikken. Regeringen har været vældig dygtig til at forbedre alle de økonomiske nøgletal, men virkeligheden kan altså ikke reduceres til et computerprogram i finansministeriet eller udfyldes af regnedrenge, der har en naiv forestilling om, at de har styr på alt. Politik handler om mennesker. Hvis vi skal i offensiven, skal vi sætte mennesket i centrum. Så skal menneskene gå foran pengene. Så skal vi have vilje til velfærd.

Det er vilje til velfærd, der er krumtappen i vor politik. I stedet for at tage udgangspunkt i de teknokratiske økonomiske modeller, skal vi tage udgangspunkt i de behov der er. Lad os få behovene afdækket, lad os udforme en politik på det grundlag og lad os så finde den fornødne finansiering. Pengene skal findes og vi kan finde dem. Modsat de borgerlige, som løber fra regningen, når den skal betales har vi i praksis vist både ansvarlighed og realisme i vor økonomiske politik. Således som det er kommet til udtryk i forskellige finanslovsforlig og i pinsepakken.

Lad os i fællesskab være ambitiøse på velfærdspolitikken. . Lad os vise befolkningen, at vi netop på det punkt gør en forskel.

Vi vil derfor foreslå, at der op til folketingsvalget udarbejdes en 4-årig handlingsplan for det danske velfærdssamfunds udvikling. Hvor vi i klar tale skitserer hvilke velfærdsopgaver, der skal løses, hvor vi beskriver hvad det koster og hvor vi tilkendegiver, at vi også er villige til at betale hvad det koster. Lad os så spørge befolkningen, om den ønsker de borgerlige skattelettelser eller disse helt konkrete velfærdsforbedringer. Lad os gå i en dialog med befolkningen om prioriteringerne og med de offentlige ansatte om en løsning af opgaverne.

Lad os lave en aftale, en velfærds-deal med de offentlige ansatte. Hvis I forpligter

jer til at løse opgaverne, er vi også villige til at afsætte de nødvendige ressourcer. Vi vil godt i en debat med jer om en mere effektiv arbejdstilrettelæggelse, men det skal ikke ske med henblik på besparelser eller fyringer. Hensigten er at skabe bedre velfærd for borgerne. Vi vil godt sikre jer et bedre arbejdsmiljø og en større arbejdsglæde. Der skal være prestige i at arbejde i den offentlige sektor. I skal have faglig stolthed. Vi vil kræve effektivitet, men denne skal måles i større tilfredshed hos borgerne og ikke gennem smålige og bureaukratiske kontrolmekanismer.

Hvad drejer det her sig mere konkret om?

Det drejer sig om en ældrepolitik, der selvfølgelig tager fat på de helt konkrete problemer der eksisterer omkring mangel på ældreboliger og plejehjemspladser. Vi skal have genindført de tidligere alderdomshjem, hvor gamle kkan leve et trygt liv i samvær med andre. Vi skal have en bedre hjemmehjælp – alt for ofte hører vi rystende historier om gamle, der bogstavelig talt ligger i deres eget skidt og hvor der skæres bevidstløst ned på den praktiske hjælp. Den slags er bare uacceptabelt og vi vil ikke finde os i det.

Forbedringer koster penge, men ældrepolitik er ikke kun et spørgsmål om flere økonomiske ressourcer. Det er også et spørgsmål om holdningsændringer. Teknokraterne bruger ofte udtrykket ”ældrebyrden”. Hermed mener de, at de gamle koster en frygtelig masses penge og i virkeligheden er en byrde for samfundet. Vel er de ej! De har bidraget til opbygningen af vort samfund og nok så vigtigt: mange af dem indeholder ressourcer, som vi kan få glæde af. De kan videregive deres erfaringer til børnene i børnehaven og i skolen. De kan blive ”bedsteforældre” for andre end deres egne børnebørn. De kan blive besøgsvenner for andre gamle, som har svært ved at bevæge sig og som sidder isolerede. Ældrepolitik er i høj grad et spørgsmål om at skabe gode rammer for det, det der kaldes ”den tredje alder”. Og det er et spørgsmål om at det offentlige system behandler de gamle med værdighed. Der er alt for mange eksempler på bureaukratisk smålighed og arrogance, når ældre mennesker henvender sig til det offentlige for at hjælp til et par briller, hjælp til tandlægebehandling eller hvad det nu kan dreje sig om.

Vi skal udforme en politik overfor etniske minoriteter, der bygger på fællesskab og forskellighed. Vi skal tage afstand fra alle racistiske tendenser i vort samfund. Vi skal tage afstand fra alle højrepopulistiske tendenser, som kynisk spekulerer i

angsten for det fremmede og angsten for fremtiden. Vi skal bekæmpe de politikere, hvis eneste mål er at stramme udlændingelovgivningen, som vil landsforvise mennesker med en anden etnisk baggrund, hvis eneste mål er at skabe splid, splittelse og ufred mellem etniske danskere og ikke-etniske danskere. Disse kræfter skal vi bekæmpe hårdt og konsekvent – og der må ikke være en plet at sætte på os i den anledning.

Danmark er et multi-etnisk samfund. Danmark er et multi-kulturelt samfund. Og ikke nok så mange stramninger af udlændingelovgivningen kan bortforklare den udvikling. Lad os tage det som et faktum – og lad os tage det som en mulighed.

Men lad os så også erkende, at kulturmødet ikke er uden problemer. Mange danskere har en bekymring i forhold til udviklingen. Kan vi klare at tage imod så mange flygtninge? Kan velfærdssamfundet klare danskernes problemer, når vi også skal tage os af mange fra udlandet? Især danskere, der selv er i en klemt situation, udtrykker bekymring – og ofte aggressioner – i forhold til de etniske minoriteter.

Det er ikke udtryk for et højreskred at erkende at der er problemer. Det må altid være venstrefløjspolitik at se realiteterne i øjnene. Og der ligger en kolossal opgave i at fjerne grundlaget for den højrepopulisme, som for ofte stikker fjæset frem.

Der er problemer – ja, men problemerne skal løses. Vi skal væk fra en debat, der handler om symboler i stedet for realiteter. Vi skal væk fra vanvittige forslag om, at alle aylansøgere skal sendes ud på en øde ø. Vi skal væk fra alle antydninger af, at de etniske minoriteter ikke vil arbejde. Vi skal væk fra påstande om, at det er et problem på en arbejdsplads, at troende muslimer vil praktisere deres religion. Vi skal i stedet tage fat på de reelle problemer.

Og de har meget at gøre med et arbejdsmarked, som i alt for høj grad diskriminerer i forhold til etniske minoriteter. Lad mig igen tage et eksempel fra det virkelige liv.

Hassan Ali er en af de ca. 50.000 indvandrere der arbejder i grønthandler, kiosker, pizzeriaer og andre små indvandrer virksomheder. Han kom til Danmark i 1992. Da han ikke kunne få noget arbejde, åbnede han sin egen

kiosk. Men han solgte den igen, fordi arbejdsdagen blev meget lang. Nu hjælp han til i Haiders Mohammeds grønthandel på Vesterbro i København.

Mange vil sikkert være enig i, at Hassan Alis historie er typisk. Venstrefløjen gør ofte de mange små indvandrerbutikker til et eksempel på, hvor vi kan beriges af kulturmødet og et multikulturelt samfund.

Men er det rigtigt, at det er Hassans kulturelle baggrund, der har beriget det danske samfund med endnu en grønthandel? Nej. Hassan fortæller nemlig sandheden. Selv ville han aldrig have tænkt på at blive grønthandler i Irak. ”Det ville min familie aldrig have tilladt. Jeg skulle have haft en uddannelse,” fortæller han. ”I Irak er det de egyptiske indvandrere, der er grønthandlere,” fortæller den irakiske grønthandler Hassan Ali til Politiken den 6. maj.

Kort sagt: Hassan og Haider Mohammeds grønthandel handler mere om diskrimination på arbejdsmarkedet end om kulturelle forskelle.

Historien er et godt eksempel på, hvordan den danske debat er gået af sporet. Både de fremmedfjendtlige på højrefløjen og såmænd også vi andre har haft pokkers travlt med at sætte flygtninge og indvandrere i kulturelle båse. Sådan er ”de fremmede”, og så skændes vi så om, hvad vi skal fremhæve ved de fremmede. Det gode eller det dårlige.

Men Hassans historie viser, at vi går helt galt i byen, hvis vi alene fokuserer på en debat om, hvorvidt andre kulturer og religioner er godt eller skidt. Vi burde jo interessere os for Hassans muligheder for at vælge et almindeligt lønarbejde, hvor han måske bedre kan bruge sine kvalifikationer. Det vil give Hassan bedre livsmuligheder, og det vil give det danske samfund bedre nytte af de ressourcer og kompetencer, som ligger hos de etniske minoriteter.

Unge med fremmed baggrund mærker diskriminationen, når de skal søge praktikplads. Når de får afslag efter at have skrevet 40 ansøgninger bliver de ramt af en afmagt, som det er svært at bearbejde. Har det her samfund overhovedet brug for mig?

I kulturmødet vil der ligge uenigheder. Som dansk venstreorienteret er jeg del af en kulturradikal tradition, som i det 20. århundrede kæmpede for kvinders ligestilling, for individuelle rettigheder – også i forhold til hvem man vil gifte sig

med, for frigørelse fra snærende familieband, for retten til skilsmisse. Disse kultur- og værdiopfattelser kan godt støde imod traditioner fra andre kulturer. Den diskussion skal vi kunne tage. Ordentligt og uden nedladdenhed men med den oprigtighed og fremføring af egne synspunkter, som er en forudsætning for enhver reel diskussion.

Men den afgørende forudsætning for at modvirke højrepopulismen er en effektiv velfærds politik, som viser at vi kan godt håndtere at tage imod flygtninge og samtidig fastholde et solidarisk samfund. Vi kan inddrage de etniske minoriteter i fællesskabet uden at de skal opgive deres kulturelle identitet. Vi kan gøre det her til en udfordring i stedet for et uløseligt problem.

Der er en masse konkrete velfærdsopgaver at tage fat på. Et sundhedssystem der skal fungere effektivt, og som i højere grad prioriterer forebyggelse og behandling af folkesygdomme. Da SID-formanden for ikke så længe siden gik ud og foreslog private syforsikringer for sine medlemmer var ræsonnementet følgende: ”Hvorfor er det kun de rige, der får behandling på privathospitaler. Mange af mine medlemmer får arbejdsbetingede sygdomme som slidgigt, hvor der ofte er en ekstrem lang ventetid på behandling i det offentlige system. Mange lider, de har sygefravær og må i mange tilfælde sendes på førtidspension. Hvad de kunne have undgået, hvis de var blevet behandlet i tide. Det er helt tosset.”

Ja, det er helt tosset, men løsningen er forkert. Det er en fælles opgave at få det offentlige system til at fungere – også i forhold til sygdomme, der ikke har den store mediebevågenhed.

Vi skal gøre en særlig indsats for de mange udstødte. Det økonomiske opsving har ikke medført, at antallet af hjemløse er blevet formindsket – snarere tværtimod.

Der skal bygges flere almene boliger. Boligbyggeriet er næsten gået i stå og det giver specielt i de store byer en helt fortvivlende boligsituation. Kommunerne skal have stærkere incitamentter til at bygge mere og hvis det ikke hjælper, må der skrappe midler til. Og vi må bekæmpe den pinlige fralæggelse af ethvert ansvar i forhold til at løse konkrete asylproblemer, som vi oplever i øjeblikket.

Vi skal skabe en ordentlig folkeskole. Nedslidte bygninger skal reoveres,

lærebøgerne skal være up-to-date, alle børn skal have adgang til computerne. Nok så vigtigt er at arbejdsmiljøet er i orden. Færre unge søger til seminarierne. Mange uddannede fra seminarierne flygter fra folkeskolen. Det har fået al for lav status at være folkeskolelærer – det har vi en fælles interesse i at få ændret på.

Vi skal have en arbejdsmarkedspolitik, hvor de arbejdsløse behandles som mennesker og ikke som tal i en finansministeriel beregning. Der er ufattelig mange eksempler på den absurde aktivering, som finder sted i det danske arbejdsmarkedssystem. Lad mig nævne et eksempel fra det virkelige liv.

En ufaglært midaldrende lagerarbejder med tyrkisk baggrund bliver arbejdsløs. Han får først lov at gå godt 1 år. Loven siger jo, at hans såkaldte aktivperiode først begynder efter 1 års ledighed – selv om alle med fornuften i behold måske kunne se, at han havde brug for hjælp med det samme.

Dernæst sendes han på forskellige ligegyldige ”hyldekurser”, dvs. kurser som AF har købt ind som ”hyldevare” på diverse uddannelsessteder og så bare skal have fyldt op.

Alle disse kurser hjælper ikke vores tyrkiske ven, så han har efterhånden gået arbejdsløs i næsten 4 år. Så siger systemet, at man skal kalde ham ind til en ny samtale for at se om, der skal gøres noget andet eller ekstra for at redde ham fra kontanthjælp. Først her ”opdager” man, at vores ven har store problemer med at tale dansk. Det gamle job var et manuelt arbejde, som han sagtens kunne passe.

Først da, dvs. efter 3 ½ års arbejdsløshed finder man på at give vores ven et sprogkursus, som han i øvrigt bliver vældig glad for!

Jamen, den form for systemtænkning er uacceptabel. Vi er nødt til at gå ind bag alle cirkulærerne og se på de arbejdsløse som mennesker. Vi skal betragte dem som en ressource i stedet for en brugt tallerken, vi skal have placeret et eller andet sted. De arbejdsløse skal ikke ”aktiveres” – de skal have job og de skal have uddannelse.

Teknokraterne taler om, at det største økonomiske problem er mangel på arbejdskraft. Jamen, det er jo en total absurditet i en tid, hvor flere hundrede tusinder af mennesker – på trods af opsvinget – fortsat er sat udenfor arbejdsmarkedet. Mange hundrede tusinder hænder i det her land bliver ikke

brugt. Det gælder ikke mindst ældre, som bliver arbejdsløse. Bliver ,man arbejdsløs som over 50-årig er det altså enormt svært at få et job igen.

Vi har i samfundet en ”smid-væk-kultur”, hvor vi smider tingene væk, køber ting ind igen, smider væk osv. Men denne ”smid-væk-kultur” gælder også på det menneskelige område. Få steder er det så nemt at fyre folk som i Danmark. Få steder er det så billigt at nedslide folk. Få steder er det sociale ansvar så lille. Opgaven overlades til den offentlige sektor, der – som nævnt – mildt sagt ikke altid fungerer særlig godt.

Men det er den udvikling, vi skal have vendt. Ved at forpligte virksomhederne til at skabe jobs og lave uddannelsesplaner for deres medarbejdere. Vi skal igen have sat fokus på kravet om Betalt Frihed til Uddannelse, hvor arbejderne selv får mulighed for at styre uddannelserne, så de både får erehvervsmæssig og demokratisk kompetence. Vi skal have igangsat en ambitiøs national indsats for skabelse af jobs, uddannelse og efteruddannelse.

En sådan indsats er også en forudsætning for at modvirke den såkaldte IT-kløft, hvor den teknologiske udvikling risikerer at kløve samfundet over i to dele. En del, som er med på IT-vognen og en del som vedvarende sækker agterud. Vi skal være verdens førende IT-land. Ikke ved at satse på en lille IT-elite, men ved at bruge alle vore erfaringer fra en bred uddannelsesindsats. Vi skal demokratisere IT-udviklingen.

Moderne velfærdspolitik er også, hvad vi kan kalde ”tid til livet”. Tid til et liv, der ikke er udelukkende defineret af lønarbejde, men hvor ”fri tid” får en helt selvstændig betydning som et velfærdsgode. Vi skal ikke tilbage til 70’ernes krav om en 35-timers arbejdsuge. Mennesker har vidt forskellige livsforudsætninger og forskellige behov. Derfor foreslår vi en ”tid-bank”, hvor alle ansatte indsat en opsparing i fri tid, som man frit kan disponere over. Hvis man føler, at man har behov for en fridag – det kan skyldes at børnene har brug for én – meddeler man det til arbejdsgiveren dagen i forvejen og der trækkes så en dag i tidbanken. Der er også mulighed for at bruge tiden til en ekstra ferieuge eller evt. spare sammen til en længere orlovsperiode. Det centrale er, at vi selv får mulighed for at disponere over en del af tiden.

Tid til livet er ikke mindst vigtig for børnefamilierne, som i mange tilfælde lever ekstremt stresset. Vi kan ikke byde hverken os selv eller børnene sådan et liv.

Vi kan heller ikke byde vore børn en fremtid, hvor balancen mellem natur og mennesker forrykkes fuldstændigt. Klimaforandringerne er en realitet og de viser at finde sted langt hurtigere end mange har troet. Vi omgives af kemikalier, som vi ved er skadelige, men hvor vi i virkeligheden ikke har overblik over alle konsekvenserne. Vi må spise mad, som vi bliver syge af, og den ene efter den anden rammer den europæiske fødevareproduktion. Vi må leve med en trafikpolitik, som fortsat favoriserer privatbilismen, med det resultat at vi ikke kan leve op til CO2-målsætningerne, samtidig med at der er et trafikhelvede omkring de store byer. SF skal fortsat stå for en grøn fremtid. Vi skal fortsat være Danmarks grønne parti. Og så skal vi altså have gjort noget ved den svenske regerings forhaling af en nedlæggelse af Barsebäck-værket. Vi vil ikke have det atomkraftværk liggende så tæt på København. Vi vil have det væk...

Vi har et progressivt og solidarisk projekt, en offensiv velfærdspolitik som vi skal fremføre med overbevisning i valgkampen. Vi skal have selvtillid til at gøre det med vores egen styrke. Vi skal markere vores egen profil. Vi er en del af den centrum-venstreblok, som skal slå de borgerlige. Det har set svært – ja næsten umuligt – ud. Men det kan lade sig gøre. Men det kræver en jätteindsats fra vor side. Lad os gå til opgaven.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Socialistisk Folkeparti

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/holger-k-nielsens-tale-ved-socialistisk-folkepartis-landsmode-2001>